Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnyba
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

KAS VYKSTA, JEIGU ŠVIETIMO ĮSTAIGOS ATSTOVAI PASTEBI **GALIMĄ VAIKO TEISIŲ PAŽEIDIMĄ?**

Kiekvienos švietimo įstaigos atstovų uždavinys – apsaugoti vaikus nuo smurto, o pastebėjus galimą vaiko teisių pažeidimą – suteikti pagalbą, nukreipti jos arba paprašyti, kad situaciją įvertintų ir pagalbą inicijuotų vaiko teisių gynėjai.

Kokie vaiko teisių pažeidimai?

Pirmiausia skiriami smurtiniai ir nesmurtiniai vaiko teisių pažeidimai:

- ✓ nesmurtiniai – netinkamos gyvenimo sąlygos, pažeistos teisės į mokslą, bendravimą su tėvais (globėjais) ir giminaičiais, privatų gyvenimą, viešos informacijos gavimą ir pan.
- ✓ smurtiniai – fizinis, psichologinis, seksualinis smurtas, nepriežiūra.

Kokias situacijas švietimo įstaigos atstovai pirmiausia bando spręsti savarankiškai?

- ✓ Vaikas sistemingai nelanko švietimo įstaigos, praleidžia daugiau pamokų nei leistina ir jos nėra pateisinamos.
- ✓ Vaikas pažeidinėja viešąją tvarką, švietimo įstaigoje keikiasi, nepagarbiai elgiasi su kitais bendruomenės nariais, rūko.
- ✓ Vaikas pažeidinėja kitų žmonių teises, tyčiojasi iš kitų vaikų, juos užgaulioja.

Šiais atvejais švietimo įstaigos atstovai:

1. pirmiausia kalbasi su vaiku, jį sudrausmina.
2. Nepavykus problemos išspręsti su vaiku, švietimo įstaigos atstovai kreipiasi į vaiko tėvus ir bando netinkamo vaiko elgesio problemą išspręsti kartu su jais. Labai svarbus mokyklos atstovų ir tėvų bendradarbiavimas, tėvų įtraukimas į situacijos sprendimą.
3. Švietimo įstaigos atstovai taip pat priima sprendimus dėl pagalbos teikimo. Atvejis, esant poreikiui, svarstomas Vaiko gerovės komisijoje, kreipiamasi į savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių, Pedagoginę psichologinę tarnybą ar kitas įstaigas dėl įvairesnės pagalbos ar jos resursų praplėtimo.
4. Jei vaiko tėvai (globėjai) nededa pastangų situacijai spręsti, nepriima pagalbos, neigia problemą ar pan., o netinkamas vaiko elgesys švietimo įstaigoje kartojasi – švietimo įstaigos atstovai praneša vaiko teisių gynėjams, pateikiant kuo daugiau informacijos tiek apie žinomas vaiko teisių pažeidimo aplinkybes, tiek apie švietimo įstaigos pastangas išspręsti situaciją.

Gavę pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, vaiko teisių gynėjai susisiekia su švietimo įstaigos atstovais bei vaiko šeimos nariais, kalbasi su jais ir įvertina situaciją. Tai atlikus sprendžiama, kokios pagalbos gali reikėti vaikui ir šeimai. Esant poreikiui, šeimai inicijuojama atvejo vadyba, nuosekliai įvertinamas pagalbos ir paslaugų poreikis bei sudaromas pagalbos šeimai planas.

Kokiais atvejais švietimo įstaigos atstovai nedelsiant kreipiasi į vaiko teisių gynėjus ir kitas tarnybas?

- ✓ Ant vaiko kūno matomos akivaizdžios mėlynės, nubrozdinimai ar kt. smurto ženklai.
- ✓ Nuo vaiko dažnai sklinda nemalonus kvapas, į švietimo įstaigą dažnai atvyksta nesiprausęs, purvinais drabužiais.
- ✓ Vaikas į švietimo įstaigą dažnai atvyksta pervargęs, mieguistas, vangus.
- ✓ Vaikas švietimo įstaigos darbuotojus informuoja apie patiriamą smurtą šeimoje.
- ✓ Kiti ženklai išduoda, kad vaikas galimai patiria smurtą.
- ✓ Vaikas dažnai smurtauja prieš kitus vaikus. Vaiko smurtinis elgesys kartojasi, nors švietimo įstaigoje buvo taikomos įvairios pagalbos priemonės, pasitelkti išoriniai pagalbos resursai.

Jeigu įtariama, kad vaikas nukentėjo nuo tyčinio smurto arba sistemingai besikartojančių patyčių informacija nedelsiant yra perduodama vaiko teisių gynėjams ir policijos atstovams, kurie atlieka tyrimą. Vaiko teisių gynėjai bendrauja su vaiku ir inicijuoja tiek jam, tiek kartu išgyvenimus patyrusiems jo artimiesiems, reikiamą pagalbą.

Svarbu, kad jei į vaiko teisių gynėjus kreipiamasi dėl įvykusio smurto tarp vaikų švietimo įstaigoje , vaiko teisių gynėjai tokiu atveju vertina visų vaikų – tiek naudojusių smurtą, tiek jį patyrusių, situacijas, siekdami įvertinti, kokios pagalbos vaikams bei jų šeimoms gali prireikti. Svarbu pažymėti, kad į vaiko teisių gynėjus dėl įvykusio smurto tarp vaikų švietimo įstaigoje kreipiamasi tuomet, kai švietimo įstaigoje jau buvo išnaudotos visos pagalbos priemonės, o situacija vis tiek išlieka grėsminga.

Kilus klausimams kviečiame
skambinti į Vaiko teisių liniją nemokamu telefono numeriu **0 800 10 800**.
Rašyti el. paštu **konsultacijos@vaikoteises.lt**.
Bendrauti tiesioginiais pokalbiais internetu svetainėje **vaikoteises.lrv.lt.**

